

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr. K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr. H. A. van Andel, Solo; Dr. R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr. Henry Beets, Grand Rapids; Dr. E. T. v. d. Born, Helpman (Gr.); Ir. B. ter Brugge, Almelo; Dr. K. J. Cremer, Kampen; Dr. R. J. Dam, Kampen; Dr. A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr. D. van Dijk, Groningen; Dr. K. Fernhout, Baarn; Drs. D. J. Galle, Haarlem; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr. J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr. J. van Herksen, Ermelo; A. Janse, Biggekerke; Dr. P. Jasperse, Leiden; Dr. G. Keizer, De Steeg; Dr. B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr. E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr. C. Lindeboom, Amsterdam; Dr. J. v. d. Linden, Zeist; Dr. S. O. Los, 's-Gravenhage; Drs. Joh. Luijkenaar Francken, Rotterdam; Mevr. J. M. Th. Luijkenaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr. F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr. A. Ringnald, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr. G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr. R. Schippers, Wansword; Dr. J. Smelik, 's-Gravenhage; Drs. H. Smilde, Groningen; Drs. H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr. N. Streefkerk, Wollega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr. C. van Til, Philadelphia, Pa.; Dr. J. Thijs, Zwolle; Dr. C. Veenhof, Haarlem; Dr. J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr. D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr. M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr. F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr. J. de Vries, Tilburg; Dr. J. D. Wielenga, Franeker; Mr. J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Jan Zwart, Zaandam.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr. K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Drukkers-Uitgevers:
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 250 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 750 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: De Hypocrieten. — Uit de Schrift: Het hemelsch oratorium, dat zingt van Goddelijke gerechtigheid. (Openb. 19: 1-3.) — Kerkelijk Leven: Indrukken van de Synode, „Collegium Homileticum Hagnum”. Beeldendienst en Schriftgeleef. „Geen duimbreed”. Brochure inzake Synodebesluit betreffende het lidmaatschap van N.S.B. en C.D.U. — Even Parkeeren: Opwekking of Verbodsvernieuwing? — Pop. Wet. Schetsen: De Nieuwe Bedeeling in hare noodzakelijkheid en rijke ontferming tegenover de Oude II. — Lit. en Kunst: Dal der Doodschaduw, 1914-1918. — Uit het Pol. en Soc. Leven: Een nieuwe Moraal? V. — Opv. en Onderwijs: Klassiek en canoniek II. — Perschouw. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

De Hypocrieten.

We zullen ook met de vraag, wat hypocrieten zijn, tot de Schrift moeten gaan. En pas als we ons door haar ook hier over hebben laten onderwijzen, zullen we wijs worden over de ambtelijke uitvoering van onze roeping jegens zulken. Indien we van een ongetoetste min of meer gangbare meening uit denken, dan loopen we het gevaar van te gaan knoeien in den ambtelijken dienst en ontrouw te worden bevonden in onze roeping.

Gelukkig ligt over deze belangrijke zaak het antwoord in de Schrift voor het grijpen. We hebben hier de omstandigheid mee, dat ons woord hypocrieten rechtstreeks uit het Grieksch stamt en ook door Christus en Zijn apostelen, als ze Grieksch spraken of schreven, is gebruikt.

Bedoeld Grieksch woord luidt *hupokritēs*.

Het is afgeleid van een werkwoord *hupokrinein*. Oorspronkelijk beteekent dit (in zijn medialen vorm) antwoorden. In die beteekenis komt het in het Grieksch Nieuwe Testament niet voor; en de eenige plaats in het Grieksch Oude Testament, de Septuaginta of Vertaling der Zeventig, waar het woord in dien zin te vinden is, biedt daar een onzekere lezing. (LXX Job 40: 2; in de statenvertaling hfdst. 39: 35.)

De oorspronkelijke beteekenis (antwoorden) is in het Grieksch allengs verdrongen door een gebruikelijker woord van denzelfden stam; terwijl *hupokrinein* ging aanduiden het tooneel-spelen. Misschien omdat op het tooneel de dialogvorm, de redewending van vraag en antwoord, gebruikelijk was. Maar dat doet er nu niet toe. Zeker is, dat het woord met zijn afleidingen in het Nieuwe Testament de beteekenis heeft van een rol spelen; zich opzettelijk anders voordoen (dan men is!). Als het niet meer over beroeps- of dilettanten-tooneel-spel gaat, hebben wij in onze taal ter aanduiding van het aannemen van een schijnhouding de woorden *huichelen* en *veinzen*, met hun afleidingen. De statenvertaling gebruikt geregeld het laatste van de twee en doet ons lezen van *veinzen*, *geveinsde*, *veinzing*, *geveinsdheid*, *ongeveinsd*.

Gaan we nu in het Nieuwe Testament het gebruik van deze woorden na, dan blijkt allereerst, dat ook geloovigen zich kunnen schuldig maken en hebben schuldig gemaakt aan de zonde der hypocrisie, der huichelarij.

Petrus en Barnabas b.v. hebben zich er aan bezondigd. In Antiochië was Petrus aanvankelijk gewoon de maaltijden, waaraan Christenen uit de heidenen deel namen, niet te mijden, hoewel ze naar wettisch joodschen maastaf ritueel onrein waren, en de judaïstische Christenen er bezwaar tegen hadden. Maar toen er menschen uit Jeruzalem kwamen, die nauwe relaties onderhielden met den eersten Jeruzalemschen „bisschop” Jacobus, en Petrus in die menschen spionnen vermoedde, deed hij het voorkomen alsof hij zeer vroom judaïstisch leefde; hij onttrok zich aan de maaltijden met Christenen uit het heidendom en hield zich apart, uit vrees voor degenen, die uit de besnijdenis waren. En ook de

1) In de LXX Job 34: 30; 36: 13 beteekent *hupocrites* boosdoener.

andere Joden veinsden met hem, zoodat ook Barnabas mee afgetrokken werd door hun veinzing. Gal. 2: 12, 13.

Paulus heeft hem daarover toen onder handen genomen. Het zal bij Petrus wel geleid hebben tot bekeering van deze zonde. Hij waarschuwt in zijn eersten brief uitdrukkelijk de geloovigen tegen dit kwaad van slinksche streken in spreken of handelen, die uit een bedriegelijk gemoed voortkomen. Zoo legt dan af alle kwaadheid en bedrog en geveinsdheid, 1 Petr. 2: 1. Integendeel moeten de geloovigen hun zielen gereinigd hebben tot ongeveinsde broederlijke liefde, 1 Petr. 1: 22. Om deze liefde roept Paulus ook meer dan eens in zijn brieven, Rom. 12: 9, 2 Cor. 6: 6. Ook prijst Paulus het ongeveinsd geloof, 1 Tim. 1: 5, 2 Tim. 1: 5. Geveinsde liefde en geveinsd geloof achten de apostelen dus ook mogelijk. Maar de wijsheid, die van boven is, zoo schrijft Jacobus, die is ten eerste louter, zonder bijbedoelingen, recht op het doel afgeaant. En uit dat eerste, dat grondbeginsel volgt dan, dat deze wijsheid den vrede liefheeft, geen overdreven eischen stelt en volzaam is. Ze brengt barmhartigheid en allerlei andere goede dingen. En ze is niet dubbelhartig en ongeveinsd, niet tweeslachtig en huichelachtig.

In de statenvertaling staat voor wat we aanduiden als dubbelhartig, tweeslachtig; niet partijdig oordeelende. Het door Jacobus gebruikte woord, dat in het Grieksch een woordspeling vormt met ongeveinsd, is op verschillende manieren te vertalen. Maar de grond-beteekenis is toch wel, dat het afwijst het twee kanten tegelijk op willen kijken, het twijfelen, het Janus-kop-achtige. We zijn een heel eind van de lijn van het schriftuurlijk denken verwijderd, wanneer we die houding de onpartijdige bij uitnemendheid achten. Het is juist het toppunt van partijdigheid, maar dan gelijk die zich pleegt te uiten bij een zwak karakter. De statenvertalers waren er dus niet ver mis mee, toen ze overzetten: niet partijdig oordeelende.

Het veinzen, dat het Nieuwe Testament dus bijzonder in de geloovigen afkeurt, is nader getypeerd als de levenshouding van het accoord; de houding van den slag om den arm, van de reserve uit twijfel of liefde-loosheid of ongelooft. In de geveinsdheid wordt het hart verhinderd zich te geven.

En zoo is de hypocrisie een boos ding in het leven van hen, die door den Heiligen Geest wederomgeboren zijn, en van den Heere een nieuw hart ontvangen hebben.

Maar ze is evenzeer een boos ding in het leven van hen, die een steenen hart hebben. En daarmee komen we op de hypocrisie, gelijk ze vooral door Christus gebrandmerkt is. En ook door Paulus eenmaal.

Met het verwijt van geveinsdheid heeft Christus zich gewend tegen de levensleer en de levenshouding der Farizeën. Hij heeft het rondult gezegd: Wacht u voor den zuurdeesem der Farizeën, welke is geveinsdheid. Luk. 12: 1.

In drie soorten gevallen blijkt Hij de huichelarij van deze menschen te doorzien. Vooreerst, wanneer ze met een lief gezicht bij Hem aan boord komen en achter hun schijnbaar respect voor Hem de poging ligt om Hem te laten loopen in een valstrik. Ze komen met de Sadduceën Hem vragen om een teeken uit den hemel. Hij antwoordt: Gij geveinsden, het aanschijn des hemels weet gij wel te onderscheiden en kunt gij de teekenen der tijden niet onderscheiden? Matth. 16: 3, vgl. Luk. 12: 56. Of ze zenden hun discipelen met wat Herodianen op Hem af, om Hem er in te laten loopen met een vraag over de belasting, en verder over de gewenschte politieke houding van den geloovigen Israëliet onder het Romeinsche juk. Maar Jezus, bekende hun boosheid, zeide: Gij geveinsden, wat verzoekt gij mij? Matth. 22: 18, 19.

Verder, wanneer ze hun godsdienstplichten vervullen met het noodige de aandacht trekkende kabaal; voor zich laten trompetten, wanneer ze hun salmoezen geven; op de hoeken der straten gaan staan bidden; en in den vastentijd met een extra bedroefd gezicht zich vertoonen. Dan waarschuwt Christus de Zijnen, om bij hun

barmhartigheids oefening en verootmoediging en gebed niet te doen gelijk deze geveinsden, deze hypocrieten. Matth. 6: 2, 5, 16.

Het scherpst en het uitvoerigst is Christus in het afwijzen der hypocrisie als de typische zonde der Farizeïstische Schriftgeleerdheid, wanneer Hij komt op hun aanpassing van de wet aan de door hen begeerde en gekozen levenspraktijk, en als Hij hen ervan moet beschuldigen, dat hun opkomen voor de wetsheiligheid, hoe zeer ze er den mond vol van hebben, niets is dan een gelegenheidsgebaar. Zoo werpt Hij een hunner het: Gij geveinsde voor, wanneer hij in zijn qualiteit van overste der synagoge bezwaren oppert tegen het genezen van een vrouw, die achtten jaar was ziek geweest, op sabbat en in de synagoge. Hypocriet! maakt niet ieder van u zijn os of ezel op sabbat van de kribbe los om ze naar de drinkplaats te leiden? Luk. 13: 15. En breeder nog gaat Hij op dat kwaad in, wanneer Hij herinnert aan hun geraffineerde methode om het vijfde gebod jegens behoeftige ouders te ontduiken. Dan hebben ze een vrome formule bij de hand: Het is een gave, korban, een wijgeschenk en dus niet meer voor eenig mensch genietbaar, wijl aan God zelf gewijd en aan het maatschappelijk verkeer onttrokken daardoor, — het is een wijgeschenk, zoo wat u, vader of moeder, van mij zou kunnen te nutte komen, m.a.w. al wou ik u, naar mijn kinderplicht, nog zoo graag geven, wat ik u geven moet en wat ge broodnoodig hebt, het is juist aan God gewijd. Zoo hebben zij Gods gebod krachteloos gemaakt door hun inzettingen. Gij geveinsden, wel heeft Jesaja van u geprofeteerd, zeggende: Dit volk genaakt Mij met hun mond en eert Mij met de lippen, maar hun hart houdt zich ver van Mij. Matth. 15: 7, 8, vgl. Mark. 7: 6.

En daar heeft Christus de huichelarij wel het scherpst mee geteekend. Hun hart onthouden ze aan God. Hun lippen zijn ijverig in het oplezen van geboden en regels. Maar innerlijk zijn ze aan de wet des Heeren vreemd. Of zooals Hij het later gezegd heeft: Van buiten schijnt gij wel den menschen rechtvaardig, maar van binnen zijt ge vol geveinsdheid en ongerechtigheid. Matth. 23: 28. Het laatste is nog duidelijker te zeggen. Ze zijn vol van anomia, d.i. wetsverachting, die leeraars der wet. Zoo klinkt in de strafrede tegen de Farizeën telkens het: Wee u, gij geveinsden, Matth. 23: 13, 14, 15, 23, 25, 27, 29, vgl. Luk. 11: 44. Want het is niets dan huichelarij, wanneer zij bezig zijn zich vroom voor te stellen, terwijl in hun innerlijk de opstandigheid jegens Gods wet blijft voortbestaan. Innerlijk verstomt hun tegenspraak tegen de wet niet. Er is bij hen geen geloovig Amen-zeggen op den wil Gods. Maar dat wordt zorgvuldig naar buiten verborgen gehouden.

Daarom baat het ook zoo bitter weinig, dat de Farizeën zelf in hun onderwijs meermalen en zeer nadrukkelijk zijn opgekomen voor een oprechten levenswandel. Zeker hebben ze dat gedaan. En gelijk Christus van de geveinsden zegt, dat waar hun deel is, daar weening zal zijn en knersing der tanden, Matth. 24: 51, hebben ook Farizeesche leeraars gesproken over de hellemarten der huichelaars. Men kende in de kringen der rabbijnen het gevaar der hypocrisie, en liet de spreuk er rondgaan: „Tien deelen wellust zijn er in de wereld; negen deelen daarvan treft ge in Alexandrië en één deel in de rest der wereld... Tien deelen huichelarij zijn er in de wereld; negen ervan in Jeruzalem, en één deel in het overige der wereld”. De man, die in zijn exemplaar dat wou verbeteren of verheimelijken en voor „Jeruzalem” „Babel” schreef, had deze spreuk tevergeefs gelezen. Men sprak onder de rabbijnen van een „schouder-farizeër”, dat is er een, die zijn gebodsvervulling op zijn schouder tilt, opdat ieder er getuige van zou kunnen zijn. Er werd ook gespot van „sluip-farizeër”; dat was er een, die den eenen voet dicht naast den anderen zette en langzaam voortschreed, zijn voeten nauwelijks optillend, opdat het publiek toch maar een geweldigen indruk van 's mans gewichtigheid zou krijgen. De Talmud herinnert aan de ark des verbonds, die van binnen en van buiten met goud overtrokken moest zijn. Zoo moet ook de leerling in het groote leerhuis zijn. Zijn

innerlijk en zijn uiterlijk dienen aan elkaar gelijk te zijn²⁾.

Maar Christus zou tot hen, die dergelijke beste pogingen waagden om te ontkomen aan den zuurdesem, het innerlijk doortrokken zijn van hypocrisie bij de Farizeërs, door henzelf en langs hun methode, gezegd hebben: Hoe zult gij tot uw broeder zeggen: Laat toe, dat ik den splinter uit uw oog uitdoe; en zie, er is een balk in uw oog. Gij geveinsde, werp eerst den balk uit uw oog. Matth. 7: 4, 5.

Want zoo lang niet door den Heiligen Geest een ander hart gegeven is aan een Farizeër, zoodat hij zijn anomia, zijn innerlijke wetsverachting, zijn vleeschelijk staan tegenover de wet, welke geestelijk is, verliest en herboren wordt tot gehoorzaamheid uit het geloof, is het hem onmogelijk, de hypocrisie te overwinnen. Die Christus verwerpen, al is het met de wet op de lippen, ze veinzden maar rechtvaardig te zijn. Luk. 20: 20.

Het was evenzeer hypocrisie op den kathedraal of op den kansel waartegen Paulus in zijn eersten brief aan Timotheüs waarschuwt. In de laatste tijden zullen sommigen afvallen van het geloof en toch in de kerk trachten op te treden met leer-autoriteit. Deze dwaalleerders zullen optreden door geveinsdheid der leugensprekers; d.w.z. deze leugensprekers zullen tooneel-spelen en onder den schijn van echte vroomheid hun dwalingen pogen ingang te verschaffen. 1 Tim. 4: 2.

Ook bij deze menschen wordt de onwil van het hart gemaskeerd door den schijn.

We kunnen tot deze conclusie komen: met het woord hypocriet zijn en zijn afleidingen duidt het Nieuwe Testament aan het „zich niet met waren harte tot God bekeeren“. En in deze omschrijving kan dan „bekeeren“ aanduiden wat we gewoonlijk noemen de dagelijkse bekeering. In dat geval is er tijdelijke hypocrisie, onttrekken van het hart aan God. Zoo was het bij Petrus in Antiochië, en daartegen waarschuwt o.a. Petrus.

Maar er is ook een „zich niet met waren harte tot God bekeeren“, dat Hem geweigerd wordt door een steenen hart, waarin Zijn Geest niet woont. Zoolang dan de godsdienstige mensch aan God de crisis, het doorwerken van Zijn Woord, het verdoemende en rechtvaardigende Woord, weigert, zoolang is zijn vertoon van godsdienst huichelarij.

In beide gevallen is de ontkoming aan de hypocrisie in het kinderlijk hooren naar het Woord.

W.

R. S.

2) Over de veroordeeling der huichelarij door de Farizeesche schriftgeleerdheid, die zich trouwens daarbij kon aansluiten aan de letter van het O. T., b.v. Job 8: 13: de verwachting des huichelaars zal vergaan, zie men G. Kittel, Die Probleme des palästinischen Spätjudentums und das Urchristentum, Stuttgart, 1926, bl. 101—104, en Strack-Billerbeck's Komm. aus Talmud enz. Deel I, bl. 921 vv, 937, II, bl. 222, IV, bl. 336 vv.

UIT DE SCHRIFT

Het hemelsch oratorium, dat zingt van Goddelijke gerechtigheid.

En na dezen hoorde ik als een groote stem eener groote schare in den hemel, zeggende: „Hallelujah! de zaligheid, en de heerlijkheid, en de eer, en de kracht zij den Heere, onzen God.“

Want Zijn oordeelen zijn waarachtig en rechtvaardig, dewijl Hij de groote hoer geoordeeld heeft, die de aarde verdorven heeft met haar hoerarij, en Hij het bloed Zijner dienaren van haar hand gewroken heeft.

En zij zeiden ten tweede maal: „Hallelujah!“ En haar rook gaat op in alle eeuwigheid. Openbaring 19: 1—3.

Hebt ge in de kerk Psalm 139: 13 wel eens hooren zingen?

Neen, vers 13, niet vers 14 (— dat overbekende: „Doorgrond me, en ken mijn hart, o HEERE!“ —) Maar dit vers:

„Zou 'k hén niet haten in mijn hart,
Wier snoode haat Uw goedheid tart?
Zou ik hén, die U weerstand bién,
Niet met verdrieff' oogen zien?
'k Zal hén altijd volkomen haten,
Die trotschlijk Uw dien dienst verlaten.“

Dat is toch geen vers voor de Nieuwtestamentische gemeente?

Dat een dichter uit het Oude Testament zoo zong, nu ja, fiat... maar de kinderen Gods onder de Nieuwe Bedeeing, ach, die moeten blaken van de liefde voor Christus, en dan past in hun mond niet zoo iets „vloekpsalm“-achtigs als uit Psalm 139: „Zoude ik niet haten, HEERE, die U haten, en verdriet hebben in degenen, die tegen U opstaan?“

Natuurlijk willen we niet ontkennen, dat wij, vanuit aardisch aspekt ziende, diep-bewogen moeten zijn over elken zondaar, die God niet kent, over die schare, die niemand tellen kan, en voortleeft in donkerheid en schijnvreugde... dat wij geen kans voorbij moeten laten gaan, om aan ongeloovigen den weg der zaligheid bekend te maken — want, zoolang de zondaar nog

op aarde leeft, is er een mogelijkheid, dat God hem tot „vat-ter-zaligheid“ verkoren heeft.

Zoo moet de liefde van Christus in ons openbaar worden, en innerlijke barmhartigheid ons bewegen tot evangeliseeren.

Maar Johannes leert ons hier nog iets anders. Hij laat ons hooren het hemelsch oratorium, dat Gods gerechtigheid bezingt.

Als Babylon, de groote hoer-stad, gevallen is, hoort Johannes dezen oproep:

„Bedrijft vreugde over haar, gij hemel! en gij heilige Apostelen, en gij Profeten! want God heeft uw oordeel aan haar geoordeeld!“

En dan geeft de hemel antwoord: een koraal wordt aangeheven, een heilig hallel — en het thema is: „Hallelujah! looft Jahweh!“ en de medewerkers zijn: de engelen — de gemeente (de vier en twintig ouderlingen) — en heel de vernieuwde schepping (de vier dieren).

Het is één massale zang, roemend de gerechtigheid van den HEERE, welke uitkomt in het verbreken der zonde-macht, in de herschepping der wereld en in de verlossing der Kerk.

En als de permanent-dichte rook, welke opstijgt uit de ruïnes der verbroken wereldstad, en aanduidt het eeuwig verderf (het in vlammen staan zonder verteerd te worden) gezien wordt door dat onoverzienbare koor van hemelsche zangers, zingt het vanuit de volheid van hun ik opnieuw dat „Hallelujah! Looft Jahweh!“

Is dat nu niet wreed? hard? schijnheilig? Wat?

Is dat gerechtigheid, wanneer Hij, Die Zich-zelf Liefde noemt, zoo maar een groot deel van het menschelijk geslacht in het eeuwig verderf stort? Dat rijmt zich toch niet met Liefde?

Hoe is het mogelijk, dat een deel der menschen, met de engelen tezamen, Gods gerechtigheid zoo roemen kan? Geeft dat niet den schijn van dwaze verblijndheid en onbegrijpelijke hardheid?

Ja, zó redeneert de natuurlijke mensch, die niet onderscheiden kan de dingen, welke des Geestes Gods zijn.

En als wij in ons eigen hart geen vreemdeling zijn, dan weten we wel, dat er ook daarin wel eens iets wreveligs opkomt, want wij willen van nature aan de theodicee — de rechtvaardiging van God — niet aan.

Maar wij moeten deze dingen vanuit hemelsch standpunt leeren bezien.

Daartoe is een geloofsleven noodig, dat op hoog plan staat.

Daartoe is een fijne, geestelijke onderscheiding noodig, om welke we als geestelijke menschen — menschen Gods! — moeten bidden.

Daartoe moet de valsche scheiding tusschen Oud- en Nieuwtestamentische Kerk ten eenenmale geweerd worden.

Want — hoezeer wij ook als kinderen Gods tegenover elken ongeloovige, met wien we in aanraking komen, barmhartig moeten staan, en daarom op Jezus hem wijzen —

dit sluit niet uit, dat we aan den anderen kant ook iets van dat „Hallelujah!“ moeten kennen, hetwelk door de heilige profeten en van den ouden en van den nieuwen dag is gezongen: het hallel over de gerechtigheid van God, met welke Hij heel het rijk der duisternis, gansch de organisatie der haters van Hem, overwint en vernietigt.

Reeds in dit leven moet daar een voorslag zijn van het hemelsch „Hallelujah!“ op Gods oordeel over de groote hoer-stad.

„Zoude ik niet haten HEERE, die U haten?“

Neen, dat is geen persoonlijke haat, van individu tot individu, want nogmaals, tegenover iederen naaste moet ik staan met liefde, in Christus Jezus.

Maar dat is de onpersoonlijke, niet-wraakgierige haat van het geloof! — het geloof, dat ten diepste vragen leert naar de eere en de heerlijkheid des HEEREN — het geloof, dat weet: het huiveringwekkend oordeel van God over heel de wereld, die Hem tegenstaat, zal geen enkele smet werpen op de doxa, de heerlijkheid des HEEREN; integendeel, juist het eindoordeel zal de theodicee blijken: „Hallelujah!“ want Gods oordeelen zijn waarachtig en rechtvaardig!

Geen persoonlijke wraakgierigheid, geen menschelijk-egoïste hardvochtigheid geeft dat in — het komt op uit de diepe liefde tot God den HEERE, Dien men in Christus als Vader heeft leeren kennen; uit de innige droefheid, dat de Naam van dien eeuwigen Vader van onzen Heere Jezus Christus door allen, die het rijk der duisternis steunen, in haat en spot en vijandschap, gelasterd en onteerd wordt.

Zoudt ge dat 13e vers van Ps. 139 nu kunnen meezingen, als het werd opgegeven?

Gij en ik zullen dat alléén maar kunnen, wanneer de sfeer van het 14e vers de bron vormt, uit welke we de gerechtigheid van Jahweh bezingen:

„Zoude ik niet haten, HEERE, die U haten?...“ „Doorgrond mij, o God! en ken mijn hart!“ J. SMELIK.

KERKELUK LEVEN

Indrukken van de Synode.

Leergeschillen of meningsverschillen?

Inzake de debatten van den „bewogen Donderdag“ zou ik, volgens belofte, nog het een en ander opmerken. Mijns inziens bewijst de gang van zaken zelf reeds, hoe schadelijke overdrijving aan het woord kwam, toen men officieel wilde gesproken zien van „leergeschillen“.

Leergeschillen zijn geen kleinigheid. Ze zijn er slechts, als... of liever, laat me niet zelf spreken, doch het woord geven aan Ds Joh. Jansen, die pas zoo'n goed boekje heeft gegeven over de Leertucht, en die in de „Chr. Encyclopaedie“ een artikel gaf over „leergeschillen“. Ds Jansen zegt, dat men van leergeschillen spreken kan in ruimeren en in engeren zin. „In ruimeren zin vallen er onder de extra-confessionele controversen, d.i. de geschillen, die buiten de belijdenis der kerk liggen, zooals b.v. het verschil inzake de Avondmaalsleer tusschen de Roomschen, Lutherschen en Gereformeerden; en de vijf verschilpunten tusschen de Remonstranten en de Gereformeerden... zie: De vijf artikelen tegen de Remonstranten“. En vervolgens: „In engeren zin verstaan wij er onder de intraconfessionele geschillen, d.i. de geschillen, die binnen de grenzen der belijdenis liggen, en voorts de geschillen, waarin de kerken, zonder dat zij er zich in de belijdenis uitdrukkelijk over hebben uitgesproken, elkander duiden en dragen“. Ds Jansen noemt dan als voorbeeld van deze tweede groep de vroegere verschillen tusschen infra- en supralapsaristen, en de latere leergeschillen binnen den boezem der Gereformeerde Kerken over het infra- en supralapsarisme, de eeuwige rechtvaardigmaking, de onmiddellijke wedergeboorte en de onderstelde wedergeboorte, waarover in 1905 door de Utrechtsche Synode een verklaring is opgesteld.

Kan men nu de meningsverschillen, die aan de orde zijn gesteld, onder één van deze groepen rangschikken? Het is naar mijn meening onmogelijk.

Want als het over „leergeschillen“, onverschillig van welke soort, gaat, dan moet er over en weer een duidelijke meening zijn geformuleerd. Zoo was het b.v. in de dagen, die voorafgingen aan Utrecht 1905, om nu maar te zwijgen van de door Ds Jansen als eerste groep aangeduide geschillen. Maar van zulk een klare formulering is geen sprake, wanneer men het lijstje der eerst op den voorgrond gestelde punten eens nakijkt. Inzake de „algemeene genade“ zijn er stellig geen twee groepen, die over en weer duidelijk een bepaalde overtuiging tegen een andere overstellen. Evenmin is dit het geval met betrekking tot het zelfonderzoek (de formulering van het meningsverschil begint eigenlijk nog maar pas, en dan nog feitelijk ná de Synode, en ook daarin zijn de meningen, gelijk ik weet, nog weer verdeeld). En weet het gereformeerde volk, wat er te doen is inzake „de twee naturen van Christus“? Ik vermoed, dat ettelijke meelevende menschen na verschijning der persverslagen zich hebben afgevraagd: wat is er toch aan de hand? Zeker is, dat er in wetenschappelijke kringen wel eens discussie gevoerd is over de historische beteekenis en den wetenschappelijk vaststelbaren inhoud van den term „anhypostatos“; hetgeen dan meestal vertaald wordt door: „onpersoonlijk“; het loopt dan over de „onpersoonlijke“ menschelijke natuur van Christus; alsmede, dat Prof. Waterinks boekje over „oorsprong en wezen der ziel“ een theologische discussie heeft ontketend. Maar noch ter eener noch ter ander zijde is klaar en scherp en stellings-gewijs ten overstaan van de formulieren van eenigheid meening tegenover meening geplaatst. En hetzelfde geldt van het getuigenis des Heiligen Geestes inzake de Schrift, en inzake de vraag, wat „ziel“ is, en wat er gebeurt in leven en sterven van den mensch.

En dan durfde men, bij zulk een stand van zaken, spreken van een „alles onderstboven werpen“! En de rapporteur, Prof. Hepp, had den moed, zijn antwoord aan de debaters te besluiten met een verwijzing naar den oordeelsdag, waarin misschien de Christus aan de Kerken verwijtend vragen zou, of zij de „dwaling“ in haar midden hadden toegelaten?

„Dwaling“, het woord is gebruikt, en kwam in de krant.

Maar ook kwam in de krant — jaren geleden — een woord van Prof. Hepp („Ref.“ IV, 20, 15 Febr. 1924), dat handelde over een geschil, dat in Amerika gerezen was over de algemeene genade. Daarin waren betrokken de predikanten Hoeksema en Danhoff. Prof. Hepp schreef toen:

„Of we het woord „Misverstand“ maar niet voor „Dwaling“ zullen inruilen, waar de broeders Hoeksema en Danhoff zoo ver gaan?“

Een vraag, die ons interesseert, omdat naar mijn meening deze broeders anders wilden en ook schreven dan wie c...

dan wie c
geest
nu wat P
broeders c
even geste

„Op
Toege
hoe die
Maar s
en aan
houde
dat men
Zij ve
gehelder
Apoll
voor o
Hij wil
richt.“

Ach, wa
porteur v
bezien als
Heel wat
bespaard.

Men ont
af aan h
drongen v
kerken zel
is in wete
nog lang
storend tu
er van Sch
zou dwaas
slechting
liet lokker
grijpen.

Men stell
eens voor:
persversla
die tegen
d'áárove
len“ van,
en de vree
van onze
lijdt“. De
missie I h
al verrasse
tot ieders
opgehangen
met nog
geschillen“
vrede a
daarin vin
den anders
En bovendi
want ze st
dat over d
wat er nu
als argum
tenminste
hoewel op
zou zijn, a
een week
confereerd,
door. Zou z
leergeschill

Ik voor
antwoorden
bezwaa, d
op het ontr
dagen leerg
op de tafel
genomen k
Vegt noem
in hun eers
de tafel. E
Donderdag
Heiligen Ge
later weer
geschil van
storing zijn
goed is. Te
de kwestie
het appél, m
v. d. Vegt
stel, kan ik
maal den v
len immers
de kwestie
ook van ke
men er een
schouders c
onzerzijds
voering, di
naar het ar
geschreven
genomen g
gehouden
Chr. Geref.
de Amsterd
chure van
punt is eve
opgemerkt,
het thema
eerst met z
van gemaak

Wat zijn
zonder een
maar in eer
kleiner of